92.220

Original document is part of the Irving Peters Collection in Berlin.
Irving Peters was the President of the 5,000 survivors in Berlin from 1945-1949, and became President of the American Congress of Jews from Poland in 1960. He established the Council of Post War Jewish Organizations - Survivors of the Nazi Holocaust in 1962, and founded the Martyrs Memorial and Museum of the Holocaust in 1963. He was also strongly involved in the new State of Israel.

„UNSER LEBEN"
OUR LIFE
ORGAN OF THE LIBERETED JEWS OF BERLIN

בערלין
23 יאנואר 1948
Nr. 7 (25)
י"ב שבט תש"ח

אונדזער לעבן

ארגאן פון די באפרייטע יידן אין בערלין

אונדזער לעבן

25 נומערן צייטשריפט און 412 אויסגאבעס פון טעגלעכן באליטישן ביולעטין איז אפשר נים אזוי פיל, אז מען זאל עס קאנען באצייכנען ווי א יובילעי.

25 נומערן צייטשריפט — דאס זיינען 18 נומערן געדרוקט אויף א שרייב מאשינקע און געשריבן מיט האנט — 7 נומערן געדרוקט אין א דרוקעריי, וועלכע געפינט זיך קנאפע צוויי שעה רייזע פון רעדאקציע.

412 נומערן טעגלעכן פאליטישן ביולעטין פאר די אנדערהאלבן יאר, טאג איין טאג אויס — אינפארמירן דער שארית הפליטה אין בערלין וועגן אלץ, וואס קומט פאר אין דער יידישער און נים יידישער וועלט.

אנדערהאלבן יאר רעדאקציע־ארבעט הייסט, אנדערהאלבן יאר האלטן די האנט אויפן פולס פון דער ריזיקער בערלינער פרעסע פון אלע פיר סעקטארן און רעגירן היכף, אויף יעדן ופרהזו אונטערצוגראבן אונדזער צייטווייליקע עקזיסטענץ, — און ליידער האבן מיר געהאט גאר ערנסטע אזעלכע פרווון...

אנדערהאלבן יאר ארבעט פון „אונדזער לעבן", זיינען אנדערהאלבן יאר געראנגל פאר אומאפהענגיקייט פון געדאנק און קאמף פאר זויבערקייט אין געזעלשאפטלעכן לעבן —

דאס אלץ צוזאמען איז אונדזער סך־הכל. וועלכן מיר האבן דערגרייכט א דאנק דער עקשנות פון א קליינע גרופע מענטשן, וועלכע האבן זייער צייט און כח א וועקגעגעבן די וויכטיקע אויפגאבע צו דינען אויף דעם אופן אונדזער בערלינער יידישן קיבוץ.

אן פאפיר, אן מאטעריעלער שטיצע, אן א שטענדיקער ליצענס.

אויב ס'איז אונדז געלונגען ארויסצורופן אן אינטערעס צום יידישןווארט, צו דער יידישער ליטעראטור און זיינע שעפער, צום יידישן לאנד און זיינע בויער און באשיצער —

און אויב ס'איז אונדז געלונגען אפצושרייען רעאגירנדיק באצייטנס אויף גאר ערנסטע גזרות— האט זיך אונדזער ארבעט געלוינט — און דאס איז אונדזער שטאלץ.

אין דעם גייציקן מנחם־מענדלשן ווירוואר אין וועלכן ס'האט זיך אריינגעכאפט א גרויסער טייל פון אונדזער שארית הפליטה, דרייען זיך מיט געגנוג יידישע אינטעליגענטן, וועלכע קענען האלטן א פעדער אין האנט און נים ווייניק יידישע דרוקער־ארבעטער און וועלכע מיר קענען נים עקזיסטירן, און דיקא און דער צייט ווען די מאראלישע נידערלאגע פילט זיך באזונדערס שטארק ביי אונדזערע געבליבענע רעשטלעך, וואלטן די אויבגדערמאנטע, זייער פיל געקאנט ביישטייערן צו אונדזער גרויסער ארבעט און העלפן דערהויבן דעם קולטורעלן מצב ביי דער שארית הפליטה. צו זיי רופן מיר היינט!

קומט צו אונדז פארזעצן די הייליקע ארבעט פון דערציען און צוגרייטן די יידישע פאלקסמאסן צו זיין ווערטפולע בירגער פון אייגן — לאנד, בויער און באשיצער!

א. י.

די הגנה אין שוץ פון ישוב

רעקאמענדאציעס צו דער ארץ ישראל פראגע

לאנדאן. די ארץ־ישראל'דיקע רעגירונג האט רעקאמאנדירט דער ענגלישער רעגירונג צו פארענדיקן דעם ארץ ישראל'דיקן מאנדאט נאך 6 וואכן פארן 15־טן מיי. ענגלישע פארטרעטער אין ירושלים גלויבן, אז אין צוזאמענהאנג מיט די יידיש־אראבישע אומרוען, קען נאך פארן 15־טן מיי קומען א צוזאמענברוך פון רעגירונגס אפאראט. אומגעפער די העלפט פון די 32 פארוואלטונגס־אפטיילונגען ארבעטן פאקטיש שוין א פאר וואכן נים; ווייל עס פעלט ברענשטאף־מאטעריאל פאר לעבנסוויכטיקע טראנספארטן. דער כספיקער פון קאלאניאל־אמט האט פארגעליגט צו שיקן איסלענדישע מיליטערישע אפטיילונגען קיין ארץ ישראל כדי צו שיצן די דיפלאמאטישע און אייגענטום — אינטערעסן. אזא מין באשלוס וואלט אנגענומען געווארן אויך דורך דער ענגלישער רעגירונג. פון קאיר ווערט געמאלדן, אז די אראבישע ליגע האט רעקאמאנדירט אירע מלוכות צו באזעצן ארץ ישראל גלייך נאך דער עוואקואציע פון ענגלישן מיליטער.

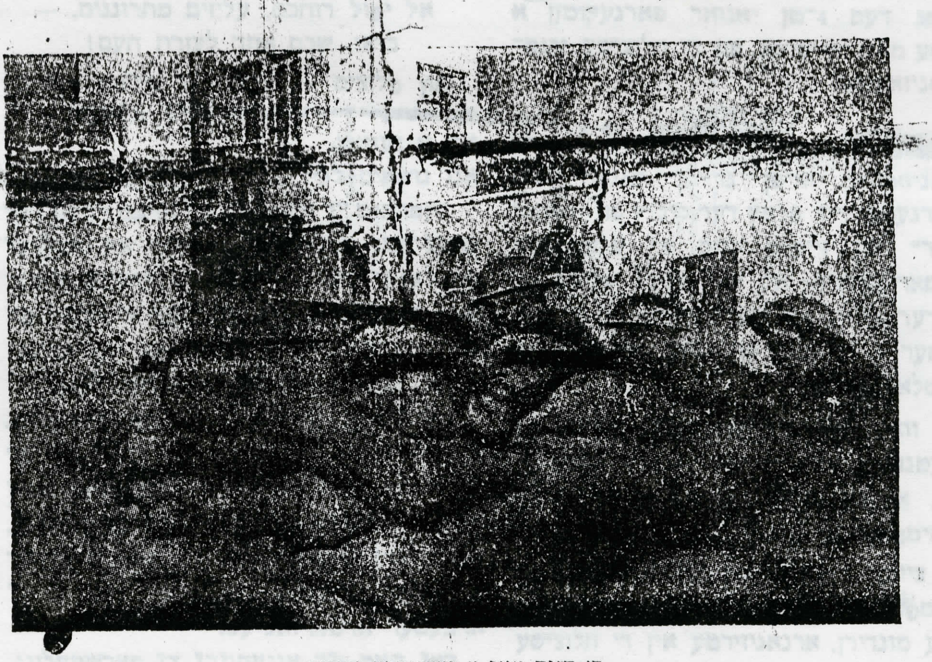

די הגנה אויף א פארערשטע פאזיציע

טשערטאק פארלאנגט מיליטערישע אונטערשטיצונג

ניו־יארק. הער לייטער פון דער פאליטישער אפטיילונג פון דער יידישער אגענץ, משה טשערטאק האט דעם 18־טן יאנואר פארלאנגט אויף דער זיצונג פון דער „אונא" פארוואלטונגס קאמיסיע פאר ארץ ישראל, עס זאל תיכף געשאפן ווערן אן אינטערנאציאנאלע מיליץ אין ארץ ישראל. די יידישע אגענץ שטייט אויף דעם שטאנדפונקט, אז עס איז נויטווענדיק צו בילדן אזא מין אינטערנאציאנאלע מיליטערישע אפטיילונג וועלכע זאל שטיין אונטער דער אויפזיכט פון די פאריייניקטע־נאציעס.

קאמף אין ארץ ישראל

חיפה. ענגלישע מיליטער, באוואפנט מיט מאשין־געווער און ארטילעריע, האבן אפגעווארפן דעם פרווו פון סירישע אראבער אריבערצוגיין די גרענעץ קיין ארץ־ישראל און אנצוגריפן צוויי יידישע קאלאניעס.

3000 מאן פון טראנסיארדאנישע גרענעץ אפטיילונגען, וועלכע זיינען סטאציאנירט געוועז ביי דער גרענעץ צווישן ארץ ישראל און לבנון, סיריע, ווי אויך טראנסיארדאניע, זיינען צוריקגעשיקט געווארן קיין טראנסיארדאניע. אויף זייער ארט, זיינען געשיקט געווארן ענגלישע ארמיי־אפטיילונגען.

דייטשע נאציסטן אין דער אראבישער ארמיי

ווי עס ווערט מיטגעטיילט פון לאנדאן, געפינען זיך א גרעסערע צאל דייטשע נאצים אין די אראבישע מיליטער־טיילן. די דאזיקע נאצים זיינען אנטלאפן פון פארשיידענע געפאנגענשאפטס לאגערן אין עגיפטן און צפון אפריקע, און האבן געפונען א ווארימען אויפנאם אין די לעגער פון די אראבישע ליגע. איצט אינסטרוקטירן זיי די אראבישע פאגראמשטשיקעס...

די ענגלישע פאטרולן אין ארץ ישראל, האבן באקומען אינסטרוקציעס צו פארהאלטן אלע אראבער וואס האבן אן אייראפעישן אויסזע. אזוי ארום רעכנט מען ענדלעך ארויסצובאקומען די אנטלאפענע פאשיסטישע קריגס פארברעכער.

ווי עס איז מיטגעטיילט געווארן מיט א ציים צוריק, האט די הגנה דורכגעפירט דעם טויט־אורטייל איבער א דייטש און א פאליאק, וועלכע האבן ארגאניזירט די אראבישע אנפאלן.

פון ישוב

קרבנות פון די אומרוען אין ארץ ישראל

די בריטישע דעלעגאציע ביי די פאראייניקטע־נאציעס האט דעם 17־טן יאנואר פארעפנטלעכט די ליסטע פון די קרבנות אין ארץ ישראל, אין משך פון 30־טן נאוועמבער ביז צו דעם 10־טן יאנואר. אין פארלויף פון דער דאזיקער צייט זיינען דערהרגעט און פארוואונדעט געווארן 1069 אראבער, 769 יידן, 123 ענגלענדער און 23 אנדערע פערזאנען.

קיין אמעריקאנער מיליטער פאר ארץ ישראל

וואשינגטאן. אין א דערקלערונג אויף א פרעסע קאנפערענץ, האט פרעזידענט טרומאן מיטגעטיילט, אז אמעריקאנער מאטראזן אפטיילונגען וועלן נים געשיקט ווערן קיין ארץ ישראל. גלייכצייטיק האט ער אבער אויסגעדרוקט זיין האפנונג, אז ס'וועט געשאפן ווערן אן אינטערנאציאנאלע פאליציי־מאכט.

פון דער גאנצער וועלט.

— אין רומעניע זיינען ארעסטירט געווארן מערערע פערזאנען, וועלכע ווערן באשולדיקט אין דער באטייליקונג פון יידן־פאגראמען אין יאססי.

— אויסערן־מיניסטער מאראל האט אין א רעדע באטאנט, אז די פאראייניקטע־שטאטן וועלן נים פארלאנגען פון די אייראפעישע לענדער וועלכע נים איז מיליטערישע באזעס אלס א קאמפענסאציע פאר די ווירטשאפטלעכע הילף.

— דאס ענגלישע אויסערן־מיניסטעריום האט דעם 16־טן יאנואר פארעפנטלעכט דעם פולשטענדיקן טעקסט פון „פראטאקאל מ" וועלכער ענטהאלט פאראָרדנונגען פאר די קאמוניסטן וועגן דער דורכפירונג פון שטרייקן און סאבאטאזש פון דער רור־פראדוקציע.

— אין משך פון דער לעצטער וואך זיינען אין רור און ריין־געביט פארגעקומען הונגער און פראטעסט־דעמאנסטראציעס און שטרייקן.

— דעם 17־טן יאנואר איז אונטערגעשריבן געווארן דער האלענדיש אינדאנעזישער אפמאך, וועגן וואפן־שטילשטאנד. לויט דעם אפמאך וועלן אויך געבילדעט ווערן די פאראייניקטע־שטאטן פון אינדאנעזיע.

— אין בראזיליע איז אויפגעדעקט געווארן א קאמוניסטישע פארשווערונג. צווישן די ארעסטירטע ניין פערזאן געפינען זיך 5 ליטווינער.

— אין דער פארגאנגענער וואך זיינען אין קאנטאן און שאנכיי פארגעקומען אנטי־ענגלישע דעמאנסטראציעס. בעת דער דעמאנסטראציע אין קאנטאן, אין וועלכער ס'האבן זיך באטייליקט 10 000 כינעזער, איז אונטערגעצונדען און צעשטערט געווארן די געביידע פון דעם ענגלישן קאנסולאט.

…al document is part of the Irving Peters Collection, in the Simon Wiesenthal Center Archives.
…ng Peters was the President of the 5,000 survivors in Berlin from 1945-1949, and became President of the …erican Congress of Jews from Poland in 1960. He established the Council of Post War Jewish Organizations - Survivors of the Nazi Holocaust in 1962, and founded the Martyrs Memorial and Museum of the Holocaust in 1963. He was also strongly involved in the new State of Israel.

אונדזער איינגעהאלטנקייט קומט נישט פון שוואכקייט

פון פרוי גאלדע מאירסאן׳ס רעדע אויף 28 יעריקער הסתדרות־פייערונג

צוויי זאכן האבן מיר געוואוסט נאך פאר דעם באשלוס פון אונ״א — ערשטנס, אז עס איז נישט סתם קיין מליצה, אז מיר שטייען איצט פאר די סאמע גרעסטע געשעענישן וואס דאס יידישע פאלק האט אויף זיי געווארט צוויי טויזנט יאר צייט. צווייטנס, אז מיר וועלן זיך געפינען אין א שווערער לאגע און אז מיר וועלן זיך דארפן באשיצן, כדי די אונ״א־דעקלאראציע זאל פארווירקלעכט ווערן.

עס איז קלאר, אז מיר וועלן נישט מוותר זיין אויף אונדזער זעלבסטשטענדיקייט צוליב די בלוטיקע טעג וואס גייען אויף אונדז. נאך פאר דעם ווי מען האט אנערקענט אונדזער זעלבסטשטענדיקייט האבן מיר נישט געוואוסט, וואס עס איז אזוינס מנוחה.

וואס ארט עס דעם מאן וואס זיצט אין קאאירא אדער אין ביירוט, וויפיל פאלאבן און וויפיל אראבישע יוגנטלעכע פאלן, — די הויפט זאך, וואס ער און זיינע העצער זיצן זיך אויף רויקע ערטער. אונדז אבער איז יעדעס נפש טייער. מיר וועלן זיי נישט פארגעסן. מיר האבן אבער נישט קיין ברירה. דוקא, ווייל דאס לעבן איז אונדז אזוי טייער, דארפן מיר עס באשיצן [illegible] כח. עס איז פשוט נישטא קיין ווערטער אפצושאצן די אפפערוויליקייט פון ישוב, מיט וועלכער גבורה מען פארטיידיקט יעדן ווייטסטן פונקט. מען דארף זיך אבער נישט גרינג מאכן. מיר ווייסן נישט ווי לאנג דער קאמף וועט דויערן. מעגליך, אז עס וועט זיין אן הפסקה, מיר מוזן אבער תמיד זיין גרייט אין יעדן מאמענט.

אין דאזיקן בלוטיקן קאמף איז פאראן איין זאך, אויף וועלכער מען דארף אנווייזן. — די רעגירונג פון זיין מאיעסטעט, וואס קאן נישט דערפילן אירע פליכטן, פשוט׳ע מענטשלעכע פליכטן, אנשטאט אונדז צו העלפן פארשטעלט זי אונדז דעם וועג. משמעות, אז ענגלאנד האט נישט בדעה אונדז איבערצוגעבן דאס לאנד, אזוי ווי יעדע אנשטענדיקע רעגירונג וואלט עס געטון. עס איז נישטא קיין זיכערקייט, אז ענגלאנד וועט מסכים זיין אונדז איבערצוגעבן די רעסארטן, כדי צו פארגרינגערן אונדזער ווערק. מיר דארפן פאדערן די פאראנטווארטלעכקייט פון דער רעגירונג פאר די ארדנונג אין לאנד, כל זמן זי איז נאך דא. מיר פאדערן זיכערהייט אין לאנד, זיכער׳הייט אויף די שאסעען. די רעגירונג מוז נעמען אויף זיך די פאראנטווארטלעכקייט, באנוצנדיק אלע כחות וואס זי האט און וואס זי האט געהאט, בעת זי האט זיך מיט זיי באנוצט קעגן ישוב, זאל זי די דאזיקע קרעפטן אקטיוויזירן קעגן די אראבער, אדער זאל זי אונדז דערלויבן צו באשיצן אונדזער פארמעגן און לעבן. בלויז די דאזיקע צוויי ברירות האט די רעגירונג.

די ערשטע צוויי וואכן צייט האבן מיר ארויסגעוויזן געדולדיקייט אויף ביידע פראנטן, און איך האף, אז נישט די אראבער און נישט די רעגירונג וועלן דאס אויסטייטשן ווי א שוואכקייט. מיר האבן א לאנגן חשבון און מיר האבן געדולד, מיר האבן אבער אויך קראפט צו באשליסן און קראפט צו פארווירקלעכן די באשלוסן. און עס וועט גוט זיין פאר אונדז אלען ווען די אראבער און אויך די רעגירונג וועל, דאס וויסן. מיר וועלן אונדזער גורל נישט איבערגעבן צו פאליציאנטן וואס פרואוון מאכן „חשבונות״.

די רעגירונג דארף געדענקען, אז אויך מיר פארגעסן נישט די עוולות וואס מען האט אונדז געטון, מיר זיינען אבער פונדעסטוועגן גרייט, פאר׳ן אפשיד צו געזעגענען זיך פרידלעך.

מיר מוזן געדענקען, אז מיט בלויז באשיצן זיך וועט מען קיין יידישע מדינה נישט אויפשטעלן. מיר מוזן אהער ברענגען א סך טויזנטער יידן, צענדליקער טויזנטער קינדער און זקנים. צוליב זיי האבן מיר דאך געקעמפט. מיר דארפן מאכן הכנות אויפצונעמען אזא עליה וואס די יידישע מדינה דארף ארייננעמען.

מיר ווייסן, אז די אראבישע מאסן האבן נישט געוואלט, און ווילן נישט אריין אין א בלוטיקן געווירבל. מיר ווייסן, אז מען צווינגט זיי, און פון דער דאזיקער טריבונע שיקן מיר זיי אונדזער דערמוטיקונגס־ווארט. מען דארף זיי צוגעבן מוט און זיי זאגן, אז אלץ וואס מיר האבן געזאגט ביז איצט איז אמת. מיר האבן קיין אנדערע כוונה נישט, חוץ שלום און ברכה, הלוואי זאלן די אראבער האבן דעם מוט און די קראפט צו שטעלן זיך קעגן די העצער, און צוזאמען מיט זיי וועלן מיר בויען דאס לאנד פאר אונדזער ביידנס וווילשטאנד.

הגנה — דער געבאט פון דער שעה!

אין דער פאליטישער וועלט.

די אנטוויקלונג פון די פאליטישע געשעענישן אין מזרח־דרום אייראפע, האט געבראכט א נייע איבערראשונג. דאס מאל דורך דער אבדיקאציע פון דעם רומענישן קעניג מיכאעל. די שפאנונג צווישן דער רומענישער קאמוניסטישער פארטיי און דעם קעניג, וועלכע האט אנגעהאלטן שוין א לענגערע צייט, איז נאך מער פארשארפט געווארן דורך דער באשטימונג פון דער קאמוניסטין, אננא פאוקער, צום רומענישן אויסערן־מיניסטער, און דורך דעם באזוך פון בולגארישן מיניסטער־פרעזידענט דימיטראוו, וועלכער האט געמאכט אבהענגיק, ווי די ענגלישע צייטונגען האבן מיטגעטיילט, די שליסונג פון רומעניש־בולגארישן אפמאך פון דער אבדיקאציע פון דעם רומענישן קעניג.

דורך דעם איז געמאכט געווארן א ווייטערער שריט צו דער „דעמאקראטיזאציע פון רומעניע״. אנשטאט א קעניג איז געוויילט געווארן אן אזוי גערופענער „הויכער פרעזידיום״. דער עלטסטער מיטגליד פון דעם דאזיקן פרעזידיום איז באשטימט געווארן דער 84 יאריקער היסטאריקער פראפ. ד״ר קאנסטאנטין פארהאן.

די ערשטע מאס־מיטלען פון דעם נייעם פרעזידיום זיינען געווען די באזייטיקונג פון אלע סימנים פון דער מאנארכיע. עקס קעניג מיכאעל האט תיכף פארלאזט דאס לאנד און איז אפגעפארן אין דער באגלייטונג פון זיין מוטער אין דער שווייץ.

מיכאעלס פאטער, דער עקס קעניג קאראל האט צו דער אבדיקאציע פון זיין זון דערקלערט אז: „די נייע רומענישע רעפובליק באדראט דעם שלום אין אייראפע. די אבדיקאציע און איר פארמולירונג זיינען אויפגעצווונגען געווארן. דער איינשלוס פון רומעניען אין דעם סאוועטישן סיסטעם איז קעגן דעם גייסט פונעם פאלק, וואס איז איצט אפהענגיק מיט זיין צוקונפט און פרייהייט פון דעם זיג פון דער ציוויליזירטער וועלט״.

אין פארלויף פון די לעצטע וואכן האט מען אין גריכנלאנד געקענט באאבאכטן א באזונדערע לעבעדיקע מיליטערישע טעטיקייט. אזוי האבן די גריכישע פארטיזאנער אנגעהויבן אן אפענזיווע קעגן דער שטאט קאניצא, באנוצנדיק ביי דעם אוויאציע און לייכטע ארטילעריע, ווי אויך פאנצער. די קאמפאניע איז נים געלונגען, זי האט אבער געמאכט אקטועל די פראגע, וועגן ווייטערע קרעדיטן פון אמעריקע אין פארם פון וואפן און מוניציע. וועגן דעם איז אויך אין אטען אונטערגעשריבן געווארן אן אבמאך צווישן דער גריכישער רעגירונג און דעם לייטער פון דער אמעריקאנישער מיליטערישער מיסיע, גריסוואלד, וועלכער האט אין נאמען פון זיין רעגירונג אקצעפטירט א סומע פון 30 מיליאן דאלאר. גלייכצייטיק איז אויך אבגעמאכט געווארן, אז קיין גריכנלאנד וועלן געשיקט ווערן אמעריקאנישע ארמיי־אפיצירן, וועלכע וועלן צוקאמאנדירט ווערן צו פארשיידענע גריכישע מיליטערישע אפטיילונגען. לויט לעצטע ידיעות איז די ערשטע גרופע פון 13 אפיצירן אנגעקומען קיין אטען.

צוליב די שטענדיקע אומרוען און קאמפסטעטיקייט אין גריכנלאנד איז די ווירטשאפטלעכע לאגע אין לאנד זייער א קריטישע. די קאטאסטראפע איז אממערסטן באמערקבאר אין דער אינפלאציע, וועלכע האט אין משך פון די לעצטע טעג אנגענומען ערנסטע פארמען. אזוי איז דער פרייז פאר א גאלדסווערן געשטיגן פון 220 000 דראכמעס אויף 235 000. אפילו די רעכטע פאליטיקער זיינען ביי דער מיינונג, אז די ווירטשאפטלעכע לאגע פארלאנגט תיכף׳דיקע דראסטישע מאס־מיטלען, אויב מ׳וויל פארמיידן א ווייטערדיקע אפווערטונג פון דער וואלוטע.

דעם 7־טן יאנואר האט זיך אין פראנקפורט אם מיין אנגעהויבן א קאנפערענץ פון מיליטערישע גובערנאטארן פון דער ענגלישע און אמעריקאנער זאנע, אונטער דער באטייליקונג פון דעם ווירטשאפטס ראט, ווי אויך די פארשטייער פון די לענדער אין די דאזיקע ביידע זאנעס.

די קאנפערענץ, וועלכע איז א רעזולטאט פון דעם איבעררייס פון דער לאנדאנער קאנפערענץ האט ארויסגערופן פראטעסטן פון פארשיידענע לענדער. די פראנצויזישע רעגירונג האט אפיציעל פראטעסטירט קעגן די, אויף דער קאנפערענץ אנגענומענע באשלוסן, וועלכע באהאנדלען אויסשליסלעך די ווירטשאפטלעכע סטרוקטור און די עקאנאמישע צוקונפט אין מערב דייטשלאנד.

אויך סאוויעטישע קרייזן האבן פראטעסטירט קעגן דער אויבנדערמאנטער קאנפערענץ, וועלכע איז לויט זייער מיינונג, א פארלעצונג פון די באשלוסן פון יאלטא און פאטסדאם.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם, איז אויך אינטערעסאנט צו דערמאנען, אז דער סאוויעטישער מיליטערישער גובערנאטאר אין דייטשלאנד, מארשאל סאקאלאווסקי, איז אפגעפארן קיין מאסקווע, כדי זיך דארט צו בעראטן, וועגן דער צוקונפטיקער סאוויעטישער פאליטיק אין דייטשלאנד לגבי די מערב׳דיקע אלירטע.

נים קוקנדיק אויף די דאזיקע מאס־מיטלען זיינען ביידע לאגערן ביי דער מיינונג, אז דער פראבלעם פון דער דייטשער צוקונפט, קען געלייזט ווערן נאר אויף דעם באזיס פון אן אפמאך צווישן אלע פיר אלירטע. די דאזיקע מיינונג, האט אויך די דורכפירונג פון דער אזוי נויטווענדיקער געלט־רעפארם, געמאכט פאר א געוויסער צייט פאר נים אקטועל.

א. ק.

אימפאזאנטע מאניפעסטאציע פון דער חלוצישער יוגנט.

לכבוד דעם 27־טן יאריקן יובל פון דער הסתדרות העובדים העברים אין ארץ ישראל, איז זונטאג דעם 4־טן יאנואר פארגעקומען א גרויסע מאסן־פייערונג פון די חלוצישע יוגנט־ארגאניזאציעס.

עלה חלוץ!

4,30 נ.מ. קומען אן די באוונדערע חלוצישע ארגאניזאציעס אויפן גרויסן לאגער־פלאץ. ס׳פארנעמט זיין פלאץ דער קיבוץ פון „השומר הצעיר״ און זייערע קנים פון שלאכטענזע און מאריענדארף; אין איין פליגל שליסט זיך איין דער „דרור״ פון מאריענדארף און פון דער צווייטער — די קנים פון „נחם״ מאריענדארף און שלאכטענזע.

א וואנט פון דערוואקסענע, פריינד פון ארבעטנדיקן ארץ ישראל, רינגלט ארום די יוגנט, אויסדריקנדיק דערמיט זייער שטאלץ און סימפאטיע.

א צייכן — דום! און עס הויבט זיך אן דער מפקד. 286 יוגנטלעכע און קינדער אין זייערע מונדירן, ארגאניזירטע אין די חלוצישע יוגנט־ארגאניזאציעס, האבן זיך געשטעלט צום היינטיקן יום־טוב, בכדי צו דעמאנסטרירן זייער צוגעבונדקייט מיט די ארץ־ישראל׳דיקע ארבעטערשאפט.

דעם מפקד נעמט אפ די שליחה פון ארץ ישראל ח׳רה שולמית.

לאנגזאם הויבט זיך די ווייס־בלויע פאן אויפן מאשט, אונטער די קלאנגען פון התקוה.

דאן רעדט ח׳רה שולמית וועגן דער הסתדרות, וועגן דער ארגאניזירטער ארבעטערשאפט, וועגן די העלדן פון הפעלה, התישבות און הגנה.

א מעכטיק געזאנג פון הונדערטער יונגע און דערוואקסענע —

אל יפול רוחכם, עליזים מתרוננים, —
בואו, שכם אחד לעזרת העם!

און פלוצים — צענדליקער פייערן צעצינדן [illegible] פאקלען פלאמען אויף, און א געזאנג.

אנו נושאים לפידים! מיר טראגן פאקלען!

צעטראגט זיך אין ארום. עס הויבט זיך אן דער פאקל־צוג. איבער די געסלעך און פעלדער פון לאגער ציט ער זיך. יונגע געזאנגען לעבן אויף די באראקן, מונטערן־אויף די אלטע און צעצינדן דעם אייביקן גלויבן אין דער בויענדיקער, שאפנדיקער און שטאלצער יוגנט.

דער זאל פון „בדרך״ איז פול איבער די ברעגעס. צו דער יוגנט רעדט דער ח׳ יהודה, ער דערציילט, וואס די הסתדרות האט געטאן פארן וואוויל פון יידישן ארבעטער און פארן לאנד. גלייכצייטיק ווייזט ער אן אויף די שונאים פון דער ארבעטער באוועגונג, וואס זייען, האס צו די ארבעטער ארגאניזאציעס.

דאן האט זיך אנגעהויבן די פארשטעלונג, און עס איז באמת שווער צו זאגן ווו עס איז געווען די בינע און ווו דער זאל. אלץ האט מיטגעזונגען, אלץ האט מיטגעשפילט. איין גרויסע קינדערישע פרייד — איין מעכטיק קינדעריש געזאנג.

דער טאג וועט לאנג, לאנג בלייבן אין זכרון פון אלע קינדער!

די יוגנט־אבטיילונג ביי דער ליגע פון ארבעטנדיקן ארץ ישראל, האט צום יום־טוב ארויסגעלאזט א ספעציעל בלעטל מיט חלוצישע לידער.

יאנעס.

דעם מיטגליד פון צענטראל־קאמיטעט ח׳ פיאטרקאווסקי מיט פרל. גורעוויטש, צו זייער חתונה פיל גליק און א פריידיק צוזאמענלעבן ווינטשט

צענטראל־קאמיטעט פון די באפרייטע יידן אין בערלין

א הארציקן מזל טוב

ווינטשן מיר דעם ח׳ פיאטרקאווסקי צו זיין חתונה מיט פרל. גורעוויטש

רעדאקציע „אונדזער לעבן״

צו דער חתונה פון ח׳ פיאטרקאווסקי מיט פרל. גורעוויטש ווינטשט פיל גליק

פאמיליע קאפפע

ח׳ פיאטרקאווסקי יצחק מיט פרל. גורעוויטש געניא. צו אייער חתונה ווינטש איך אייך פיל גליק אין אייער נייעם לעבן.

פישער

צו דער חתונה פון ח׳ פיאטרקאווסקי מיט פרל. גורעוויטש ווינטשן פיל גליק אויף זייער נייעם לעבנסוועג

פאמיליע אבערוויים

א הארציקן מזל טוב ווינטשן מיר דעם ח׳ פיאטרקאווסקי מיט פרל. גורעוויטש צו זייער חתונה.

ש. באס און פרוי

א הארציקן מזל־טוב

צו דער חתונה פון ח׳ פיאטרקאווסקי מיט פרל. גורעוויטש געניא, ווינטשן פיל גליק און א פרידלעך צוזאמענלעבן

ראפאפארט — שניידער

nal document is part of the Irving Peters Collection, in the Simon Wiesenthal Center Archives.
ing Peters was the President of the 5,000 survivors in Berlin from 1945-1949, and became President of the American Congress of Jews from Poland in 1960. He established the Council of Post War Jewish Organizations - Survivors of the Nazi Holocaust in 1962, and founded the Martyrs Memorial and Museum of the Holocaust in 1963. He was also strongly involved in the new State of Israel.

ק ו נ ס ט

דער ווידערגעבורט פון געטער

(צו דער אויפפירונג פון זשאן — פאל סארטר׳ס „די פליגן" אין בערלינער העבעל־טעאטער).

פון רעדאקציע:
אויף וויפל געוויסע אויספירן פון מחבר האבן ארויסגערופן מיינונגס פארשיידנ־הייטן דרוקן מיר דעם ארטיקל אויפן סמך פון פרייער דיסקוסיע.

מיט דער גרעסטער פאמפע, איז איצט דורכגעפירט געווארן די אויפפירונג פון סארטר׳ס דראמע אין העבל־טעאטער. אויף דער פרעמיערע זיינען בייגעווען די גרעסטע קינסטלערישע קרעפטן פון בערלין, פיל פארשטייער פון די אלירטע־מאכטן, און דער אויטאר אליין, האט געדארפט קומען ספעציעל פון פאריז. אין משך פון א לענגערע צייט גייט דער נאמען פאל סארטר ניט אראפ פון די שפאלטן אין אלע בערלינער צייטונגען, און זיין פילאזאפיע פון עקזיסטענציאליזם, ווערט דא אזוי פאפולער, ווי די אמעריקאנער סיגארעטן אדער דער רוסישער שנאפס . . .

אייגנטלעך, דער דערפאלג פון דער נייער עקזיסטענציאל־פילאזאפיע איז אויך גרויס אין אנדערע אייראפעישע לענדער, אבער דא אין דייטשלאנד נעמט זי אן א באזונדערע באדייטונג. כאראקטעריסטיש איז דערביי צו באמערקן, אז ניט פיל פון סארטרעס באגייסטערטע חסידים שטעלן זיך געגנוי פאר, וואס אייגנטלעך זייער רבי וויל מיט זיין לערע. פיל פון זיי זיינען געווארן באגייסטערטע עקזיסטענציא־ליסטן נאר דערפאר, ווייל די נייע לערע איז געווארן מאדערן ווי פיל אנדערע מאדנע זאכן אין איצטיקן אייראפעישן לעבן. דעם מחבר פון דעם ארטיקל איז אויסגעקומען וועגן דער טעמע צו ריידן מיט פיל אינטעלעקטועלן אין פראנקרייך, וואס זיינען באגייסטערטע אנהענגער פון סארטר׳ס פילאזאפיע און זעלטן האבן צוויי פון זיי זיך פארגעשטעלט די דאזיקע לערע איינהייטלעך. אין דעם הינזיכט דערמאנט די נייע פילאזאפיע די מאדערנע בילדער פון קינסטלער פיקאסא און ביידע צוזאמען זיינען זייער ענלעך צום בארימטן מעשה׳לע וועגן נאקעטן קעניג. דער דענישער שריפטשטעלער אנדערסען, האט אנגעשריבן דאס מעשה׳לע וועגן קעניג, ווען מ׳האט געמאכט א ניי קלייד, די, וואס האבן דאס קלייד געמאכט האבן דערציילט אלעמען, אז דאס קלייד האט אן אויסערגעוויינלעכע אייגנשאפט: עס זעט עס נאר דער, וועד עס איז קלוג, נאראנים קענען דאס קלייד ניט זען. א נאקעטער איז דער קעניג ארומגעגאנגען אין די גאסן און קיינער האט אים ניט געוואגט זאגן דעם אמת, אז קיין שום קלייד איז ניט פאראן. קיינער האט זיך ניט געוואלט ארויסווייזן פאר דעם נאר . . .

דאך קען מען ביי געוויסע אנשטרענגונגען ארויסבאקומען דעם הויפט־געדאנק פון דער נייער עקזיסטענציאל־פילאזאפיע. דאס איז די אידייע, וועגן מענטשלעכע פרייהייט, אדער ריכטיקער געזאגט, וועגן פרייהייט פון איינצלנעם אינדיווידום. סארטר דענקט, אז דער מענטש איז פון געבוירן פריי און אלע זיינע טאטן באשטימט נאר ער אליין. אין דער דראמע „די פליגן" ווערט דער דאזיקער געדאנק אין א סימבאלישער פארם באזונדער דייטלעך אונ־טערגעשטראכן. דער גריך ארעסט, וואס איז דערצויגן געווארן אין גייסט פון פרייהייט קומט אין זיין געבורטשטאט, ווו די מענטשן זיינען דערצויגן און לעבן גאנץ אנדערש. אין משך פון לענגערע יארן געפינען זיי זיך אין שטענדיקע שרעק. און ווערן פארפאלגט פון דער פליגן—מגפה (סימבאליש באצייכנט עס דעם געוויסנביסן פון מענטשן), וואס דער גאט יופיטער האט אויף זיי אראפגעשיקט. מיט דעם זיינען זיי באשטראפט געווארן דערפאר, וואס זיי האבן מיט יארן צוריק צוגעקוקט שווייגנד א שרעקלעכן פארברעכן, וואס דער איצטיקער הערשער פון שטאט איז באגאנגען קעגן דעם געוועזענעם קעניג — ארעסטס פאטער. אומגליקלעך, ווי געשפענסטער גייען די מענטשן ארום אין שטאט און קיינער פון זיי וואגט ניט אראפוווארפן פון זיך די שרעק און דעם געוויסנביסן, וואס באגלייט זיי די גאנצע צייט. נאר ארעסט — דער מאן, וואס איז דערצויגן געווארן אין פרייען גייסט, וואגט אויפשטיין קעגן די געטער, דערמארדן דעם ברוטאלן הערשער און באפרייען די מענטשן פון דער פליגן־מגפה, ד. ה. פון דער געוויסן־פייניקונג פעסט.

א שיינע געשיכטע, אן אינטערעסאנטע שפיל און אלע גייען אוועק פון ספעקטאקל צופרידן, באזונדער די דייטשע צושויער. ארעסט האט מיט זיין טאט באפרייט פון די דאזיקע געוויסן־פליגן, ניט נאר די איינוווינער פון דער גריכישער שטאט, נאר אויך די דייטשן, וועלכע האבן נאך אין זיך געהאט געוויסע שפורן פון געוויסן־פייניקונגען פאר די פארברעכנס, וואס זיינען אין דריטן רייך באגאנגען געווארן. זיי קענען איצט רואיקער אפאטעמען, סוף כל סוף איז עס ניט זייער שולד, נאר די שולד פון די געטער. אזוי זאגט דער פילאזאף מעגלעך דערפאר איז דער דערפאלג פון סארטר׳ס דראמע דא אין באזונדער גרויס . . .

א פאר צענדליק יאר צוריק האט דער גרויסער דייטשישער „נביא און פילאזאף" אדאלף היטלער אין ווילדן עקסטאז אויסגעשריגן: „דער געוויסן איז א יידישע דערפינדונג . . . איך וועל באפרייען מיינע מענטשן פון דער כימערע, וואס הייסט געוויסן!" און די שפעטערע געשעענישן פון טויזנט יאריקן רייך, איינשליסנדיק די גאז־אויטאמאבילן און די קרעמאטאריומס פון מיידאנעק, האבן באוויזן דער גאנצער וועלט, אז דעם „פירער" איז עס געלונגען אין א גרויסער מאס צו פארווירקלעכן. דערנאך איז געקומען די מפלה און צוזאמען מיט איר האט זיך צו אייניקע דייטשן ווידער אומגעקערט די „כימערע פון געוויסן", אבער ווייזט אויס ניט אויף לאנג. די דייטשן האבן זיך גיך איבערצייגט, אז ס׳איז פאראן א נייער פילאזאף וואס קען זיי באפרייען פון דער געוויסן־פעסט. אמת, ער איז ניט קיין אריער און איז אפילו א „מינדערווערטיקער פראנצויז" אבער דאס איז ניט אזוי וויכטיק. דאס וויכטיקסטע, וואס זיין פילאזאפיע איז נאענט צום דייטשן גייסט. זי קען פיל דערמאנען די ניט ווייטע און אנגענעמע פארגאנגענהייט . . .

א שטעקן מיט צוויי עקן איז דער פראבלעם וועגן אינדיווידועלער מענטשלעכער פרייהייט, און איין עק פון דעם שטעקן איז באשטימט שיין, ווירקלעך; וואס קען זיין שענער פון דעם באגריף, אז דער מענטש איז געבוירן פריי און קיינער דארף אים ניט אין זיין ווילן באגרענעצן. ער קען מאכן וואס ער וויל און ווי ער וויל און קיינער, אפילו זיין אינערלעכער געוויסן דארף אים ניט צווינגען מאכן אנדערש. א שיינע און אומשולדיקע פילאזאפיע פאר פאעטן, דראמאטורגן און פאר אלע די, וואס ליבן דאס שיינע און דאס פרעכטיקע. אבער אין דעם דאזיקן שטעקן איז פאראן א צווייטער עק און ווען דער גאנצער שטעקן דרייט זיך אום, נעמט די דאזיקע אומשולדיקע שיינע לערע אן גאר אנדערע פארמען. אין דעם הינזיכט, האט די מענטשהייט געהאט זייער ביטערע דערפארונג פון דער ניט ווייטער און טרויעריקער פאר־גאנגענהייט.

אומגעפער מיט 60—70 יאר צוריק האט זי זיך באוויזן אין אייראפע די מאדנע פילאזאפיע וועגן „איבער־מענטשן" פון פרידריך ניטשע. אויך א שיינע, אומשולדיקע לערע וועגן דעם נייעם שטאלצן מענטשן, וואס האט רעכט צו מאכן אלץ, וואס ער וויל. אויך דאן איז די [illegible]ע לערע געווארן גיך פאפולער אין [illegible] יקן לעבן פון אייראפע. „איבערמענטש" [illegible]ז געווארן דאס באפליגלסטע ווארט פון יענער צייט. וועגן דעם איבערמענטש האבן גע־טרוימט אלע: פרייסישע אפיצירן, און רוסישע גימנאזיסטן, פראנצויזישע סטודענטן און יידישע ישיבה־בחורים, יעדער, וואס האט געהאט אין זיך א ביסל גייציקייט. איז געווען איבערצייגט, אז דער איבערמענטש איז ער און האט מיט גרויס ענטוזיאזם ציטירט גאנצע זייטלעך פון ניטשעס „זאראטוסטרא". פאעטן פון אלע לענדער האבן געשריבן לידער וועגן דער „בלאנדער בעסטיע", וועלכע טוט אלץ, וואס איר געפעלט. דערנאך זיינען געקומען אנדערע צייטן, און דאס געשטאלט פון ניטשעס „איבער־מענטש" האט באקומען מער קאנקרעטערע און פראזאישע פארמען. דאס איז שוין געווען אין יענער צייט, ווען דער „פירער" אליין האט זיך דערקלערט פאר ניטשעס ערשטן תלמיד און די „איבער־מענטשן" פון ס. ס. און געשטאפא

(סוף אויף זייט 10)

דוד קאהן.

מ ע נ ד ע ל ע

(סוף פון זייט 8)

מיט א טיפן מענטשלעכן געפיל און מיט שטארקע מענטשלעכע איבערלעבונגען. מענטשן האבן דערזען, אז דער קאליקע פישקע דער קרומער, דער, וואס האט פון רחמנות זיך יארן לאנג אויפגעהאלטן אין דער גלופסקער געמויערטער באד, דער, וואס יעדער אין שטעטל האט גערעכנט פאר דעם לעצטן מענטשן, דער דאזיקער פישקע האט אין זיך א צארטע אידעלע נשמה און ביז טרערן איז הירנד זיין גרויסע ליבע צו אן אנדער אומ־גליקלעכער נשמה ווי ער, דאס ארימע הארבאטע מיידל. אין שמוץ און אין שמאטעס, צווישן שטענדיקע באליידיקונגען און רדיפות פון די ארומיקע, האבן זיי אפגעהיט אין זיך דאס בעסטע, דאס טייערסטע וואס איז פאראן אין מענטשן, — אמת׳ע ליבע פון איינעם צום אנדערן. ניט ווייניקער רירנד איז די געשטאלט פון בנימינען, — דעם דאן קיכאט פון יידישן שטעטל, וואס האט פארלאזט זיין היים, זיין ווייב און קינד און האט זיך אוועקגעלאזט זוכן דאס לאנד פון די באפרייטע יידן. אהין אין דעם ווייטן גליקלעכן לאנד ארץ ישראל, שטרעבט זיין אומרויקער גייסט און אהין וויל ער אויף שטענדיק ברענגען זיינע אומגליק־לעכע ברידער פון גלות. ניט נאר א גרויסער שרייבער נאר אויך א גרויסער נביא איז מענדעלע דאן געווען און מעגלעך, אז שוין דאן האט ער פאראויסגעזען די הונדערטער און טויזנטער בנימינס, וואס וועלן זיך שפעטער אויף אלע וועגן ציען פון דעם פארניכטעטן גלות־שטעטל צו זייער נייער היים ארץ ישראל . . .

אויך א גרויסער קעמפער איז מענדעלע גע־ווען, א קעמפער פאר די רעכט פון פאלקס־מענטש און קעגן זיין אונטערדריקונג. די „טאקסע" — דאס איז איינע פון די שטארקסטע קאמפס־ווערק, וואס זיינען געשריבן אין יידיש. מיט זיין גרויסן סאטירישן טאלענט האט מענדעלע דא אנגעגריפן די גאנצע כנופיה פון די אזוי גערופענע „כלל־טוערס", פון די בעל־טאקסעס, פון די פיאווקעס און שינדערס, וואס זויגן ארויס פון פאלקס־מענטש די לעצטע כחות. די „טאקסע" איז געווען אן אפענער ארויסרוף קעגן דער דאזיקער באנדע און פאר דעם האט מענדעלע שווער געמוזט באצאלן, מיט רדיפות און מסירות האט מען אנגעהויבן צו פארפאלגן דעם שריפטשטעלער און סוף כל סוף איז ער געצוווּנגען געווען צו פארלאזן [illegible] געהייסן אין זיינע ווערק. מיט דער שטאט איז פארבונדן איינע פון די שעפערישע פעריאדן אין מענדעלעס שאפן. א צווייט ווערק, ווי דער שרייבער טרעט ארויס מיט דער גאנצער קראפט פאר די רעכט פון געדרודפטן יידישן פאלק דאס איז די „קליאטשע". דער אלעגארישער גע־שפרעך צווישן ישראל׳קען מיט דער קליאטשע, איז באשטימט איינס פון די שענסטע קונסט־ווערק ניט נאר אין דער יידישער נאר אויך אין דער אייראפעישער ליטעראטור . . .

ווי אויף א לייוונט אין א קינאמאטאגראף שווימען אויף אין זיינע ווערק בילדער פון א פארשוואונדענער וועלט און פון פארשוואונדענע ווען. פארשוואונדן געווארן איז גלופסק, פאר־[illegible] ענלעכע יידישע שטעטלעך, אבער געבליבן זיינען די וואונדערבארע געשיכטעס פון דער דאזיקער פארשוואונדענער וועלט און געבליבן איז דער ליכטיקער אנדענק פון דעם מאן וואס האט די געשיכטעס געשריבן. א מענטש מיט א גרויס יידיש הארץ איז ער געווען. דער וואס האט געטראגן דעם מאדנעם נאמען: דער זיידע מענדעלע.

דער ייד, היינריך היינע

(סוף פון זייט 8)

און אפגעצערטעס בילד פון יאמער, אן אומ־גליקלעכער מענטש . . .

ביי יעדער געלעגנהייט, זוכט היינע די מעגלעכקייטן צו פארטיידיקן דעם יידישן טרויעריקן מצב, וועלכער האט אייביק באשווערט זיין הארץ, אין זיין גרעסטן סאטירישן ווערק „אטא טראל" אין וועלכן ער באמיט זיך מיט זיין שארפער פעדער אין לאגישע פאקטן אויפצוקלערן און באקעמפן דעם אונטערשיד פון שטאנד, וועלכער שטעלט העכער איין טייל געזעלשאפט פון דער צווייטער, און מיט זיין בייסיקער איראניע און אייגנארטיקן אופן פון אפשפאטן, און מיט זיין שפיזיק־שארפן וויץ, וואס איז געוואנדן קעגן די אונטערדריקער און באצווינגער פון פרייהייט און מענטשן־רעכט, פארגעסט ער אויך ניט אין זיינע שטאם־ברידער.

„יא, זאגאר די יידן זאלן,
פולעס בירגער רעכט געניסן,
און געזעצלעך גלייך געשטעלט זיין,
ווי אלע אנדערע זויג־טירן" . . .
(זויג־חיות).

היינען, קען מען ניט אויפפאסן איינזייטיק. ער לאזט זיך ניט איינשליסן אין אן ענגן קרייז פון געדאנקען און אנשויונגען. דער באגריף היינע איז א וועלט־פארנעם, וואס אלץ איז אים קלאר און פארשטענדלעך. אלזייטיק. ווי א שוואם האט ער אין זיך אריינגעזאפט די גאנצע מענטשלעכע וויסנשאפט. זי אדורכשטודירט. אויסקריסטאליזירט, און געגעבן איר דעם ריכטיקן תיקון דורך זיינע לירישע און סאטירישע שאפונגען. ער איז אלץ, — ראיאליסט און רעפובליקאנער. אריסטאקראט און דעמאקראט, ער ליבט די פרייהייט און קעמפט פאר די הונגעריקע און ליידנדע, אליין פארקערט ער צווישן דער בירגערלעכער סביבה, און דאך, בלייבט ער טריי זיך און זיינע אידייען־פאר פרייהייט און מענטשן־רעכט.

„זעלטן, האט איר מיך פארשטאנען,
זעלטן, האב איך פארשטאנען אייך,
נאר, ווען מיר האבן זיך אין בלאטע געפונען,
דאן האבן מיר זיך פארשטאנען — גלייך"...

ענגער איז ביי אים די פאנטאזיע, מיט דער לאגיק פארבינדן, ניכטער אין דער באגייסטערונג, קלאר דענקנד אין דער העכסטער ליידנשאפט, דאס שפיגלט זיך אפ אין זיין אינערלעכן מהות . . . אין גרונט איז ער דער גרויסער רעוואלוציאנער, וועלכער קען זיך ניט צופאסן און אונטערארדנען די דאמאלסדיקע הערשנדיקע געזעלשאפטס־פארמען.

היינע, דער גרויסער מענטש מיט א גרויסן וועלט־פארנעם! היינע, דער אייביקער גלות־ייד...

…inal document is part of the Irving Peters Collection, in the Simon Wiesenthal Center Archives.
…ving Peters was the President of the 5,000 survivors in Berlin from 1945-1949, and became President of the …merican Congress of Jews from Poland in 1960. He established the Council of Post War Jewish Organizations - Survivors of the Nazi Holocaust in 1962, and founded the Martyrs Memorial and Museum of the Holocaust in 1963. He was also strongly involved in the new State of Israel.

ליטעראטור און קונסט (המשך פ…

שפינאזע

(צו זיין 315־טן געבורטס־טאג)

פראפ. ע. האפפ

אין 1632 יאר איז אין אמסטערדאם געבוירן געווארן ברוך שפינאזע. ער שטאמט פון אן אלטער יידישער פאמיליע וועלכע האט איינגעוואנדערט קיין האלאנד נאך דעם שפאנישן גירוש. מען האט פארויסגעזען, אז ברוך זאל ווערן א רב, אבער זיין שפעטערדיקן לעבנסוועג איז באשערט געווען אנצונעמען גאר אן אנדער ריכטונג. אין 1656 יאר האט ער פארלאזט אמסטערדאם און אין פארשיידענע האלענדישע שטעט האט ער פא… שאפן זיינע גרויסע פילאזאפישע ווערק … צייטיק האט ער געמוזט ארבעטן אלס גלאזשלייפער, כדי צו פארדינען זיין טעגלעכן ברויט. הגם שפינאזע איז אין איינעקע פון זיינע ווערק שארף ארויסגעטראטן קעגן געוויסע דאגמעס פון דער יידישער טעאלאגיע, איז ער דאך צום קריסטנטום ניט איבערגעגאנגען, ווי עס האבן אים דאס פארגעלייגט צו מאכן גרויסע פערזענלעכקייטן פון יענער צייט. ער איז געשטארבן אין 1677 יאר אין האאג, אזא ארימאן ווי ער איז געווען זיין גאנץ לעבן. מיט זיינע ווערק און מיט דעם יידישן גייסט, וואס ער האט אין זיי ארייננעלייגט, האט ער בייגעטראגן א גרויסן חלק אין דער גייסטיקער אנטוויקלונג, ניט נאר פון זיין צייט, נאר אויך פאר די שפעטערדיקע דורות.

די באדייטונג פון שפינאזע איז אין דער ערשטער ריי ניט נאר אין דעם, וואס ער האט אין די גייסטיקע ווידערשפרוכן פון זיין צייט, ארייננעטראגן א קלארע, לאגישע שטרעמונג, נאר אויך אין דעם, וואס ער האט איינער פון די ערשטע, נאך דער פינסטערער צייט פון מיטלאלטער, אוועקגעשטעלט דעם קלארן מענטשלעכן שכל אלס גרונט פון יעדער פילאזאפישער לערע. הגם דאס איז אים ניט גאנץ געגליקט, איז עס אבער ניט זיין שולד, ווייל ס… פאראן זאכן, וואס ליגן אויף יענער זייט פון מענטשלעכן פארשטאנד. און אויך שפינאזע, דער לאגישער גייסט פון זיין צייט, וואס האט זיינע באווייזן געבויט אויף דעם מאטעמאטישן מעטאד, האט איינעם פון זיינע טעזעס ניט געקאנט דערפירן ביזן סוף, און געניי דערקלערן דעם פרינציפ פון אייביק געטלעכן. דאס אבער קען ניט פארקלענערן זיינע גרויסע פארדינסטן פאר דער נייער פילאזאפיע. אין קעגנזאץ צו דער דואליסטישער פילאזאפישער לערע פון דעקארטן האט שפינאזע אנערקענט גאט, אלסן די איינציקע עקזיסטירנדיקע וועלט־סובסטאנץ. אין איר איז אלעס (און אויך דער מענטש) — איינגעשלאסן אלס סיבה און גלייכצייטיק — ווירקונג. אין דעם זין האט די פילאזאפיע פון שפינאזע ניט קוקנדיק אויף איר פאנטעאיזם אויך פיל אלגעמיינעס מיט דער מאנאטעאיסטישער לערע פון יידנטום. ווי עס ווערט דייטלעך געזאגט: „ד' אלוקנו ד' אחד" ד. ה. גאט איז איינציק. די ווידערשפרוכן, וואס האלטן זיך אויף אין זיין פילאזאפישן סיסטעם, צום ביישפיל, אונדזערע מענטשלעכע שוואכקייטן, אונדזער טעטיקייט אלס גוט און בייז, קאן ער מיט זיין פילאזאפיע ניט דערקלערן און ער מוז זיך ווידער אומקערן צו דער מעטאפיזיק וועלכע איז אין גרונט גענומען פארבונדן מיט רעליגיע. ער מוז אנערקענען, אז די מענטשלעכע פעלערן זיינען נאר איין פארקריפלט בילד פון די אייביק הארמאנישע געזעצן, וועגן וועלכע ס'האט געשריבן נאך פלאטאן. דעריבער איז שטענדיק דער מענטשלעכער חוב מיט אלע מאראלישע קרעפטן ווידערצושטרעבן אויפצושטעלן דאס ריכטיקע געטלעכע בילד. די דאזיקע עטישע פאדערונגען פון שפינאזע איז באזונדער אקטועל אין אונדזער ראציאנאליסטישער צייט און באזונדערס פאר אונדז יידן. דעריבער האט זיך די לערע פון שפינאזען ניט געענדיקט, זי פארפילט אלע גייסטיקע שטרעמונגען פון די לעצטע 300 יאר. ד. ה. פון דער צייט ווען זי איז אנטשטאנען. עס האט זיך געקענט ענדערן די עקספערימענטאלע און פיזיקאלישע לערע וועגן דעם געבוי פון דער וועלט, אבער דער גרונט־געדאנק פון שפינאזעס פילאזאפיע, וואס איז מיט אירע טיפסטע ווארצלען פארבונדן מיטן יידנטום, וועט שטענדיק בלייבן דער וועג־ווייזער פאר די גייסטיקע שטרעמונגען פון די פעלקער, וואס שטרעבן צו זוכן דעם אמת.

דער ווידערגעבורט פון געשער

(סוף פון זייט 9)

האבן פארווירקלעכט פראקטיש נאציס אידייען אין די געטאס פון פוילן, אין די קאצעטן פון דייטשלאנד. דאן האט די מענטשהייט פאר די דאזיקע שיינע און „אומשולדיקע" אידייען וועגן „שטאלצן" און „שטארקן" מענטשן באצאלט מיט א טייערן פרייז...

אין איין פונקט איז אבער סארטר באשטימט גערעכט. דאס איז זיין שארפע קריטיק פון די אלע גייסטיקע שטרעמונגען, וואס האבן געהערשט ביז איצט. ניט דאס קריסטנטום, ניט די אזוי גערופענע ליבעראל־דעמאקראטישע קולטור און ניט דער מארקסיזם האבן ביז איצט ניט געבראכט קיין באפרייונג פארן מענטש. איינעקע פון זיי האבן אים פארשקלאפט גייסטיק, די אנדערע עקאנאמיש, אבער קיין באפרייונג האבן זיי אים ברענגען ניט געקענט. ס'איז אויך א ספק צי סארטר מיט זיין נייער לערע וועגן עקזיסטענציאליזם וועט ברענגען די דאזיקע באפרייונג פון מענטשלעכן אינדיווידום. קלאר איז אבער, אז אין דער דאזיקער לערע שטעקט א גרויסע געפאר פאר אלע די, וואס וועלן די נייע לערע פון מענטשלעכער פרייהייט פארשטיין אזוי, ווי זיי האבן זי פארשטאנען ביי ניטשען... ד. ה., אז זיי זיינען פריי און האבן רעכט צו מארדן און פארניכטן אלץ, וואס זיי ווילן. דאס דארפן אין אכט נעמען די אלע, וואס זיינען אזוי באגייסטערט פון סארטר'ס פילאזאפיע און פארוואנדלען זי אין א נייעם אפגאט פון עקזיסטענציאליזם. אזעלכע געטער זיינען בכלל געפערלעך און פאר דעם דייטשן פאלק בפרט.

דוד קאהן

צו דער זייער געלונגענער אויפפירונג און דערפאלג פון דער פרעמיערע „דער איינגעבילדעטער קראנקער" פון מאליער, דריקט אויס דער קולטור־אמט אין בערלין שלאכטענזעע דעם גאנצן קאלעקטיוו פון טעאטער „בדרך" און דעם קינסטלערישן לייטער ח' אבעלמאן א הארציקן ישר כח און פיל אנערקענונג.

לייטער פון קולטור־אמט **יצחק קעסלער**

איערע קרובים און באקאנטע קענען אייך שיקן גוטע, ווערטפולע ליבעסגאבע־
פאקעטן
דורך דער רעעלע און באקאנטע פירמע:
„SUN" Gift Parcel Service Export,
5 Prioleau Str. Charleston S. C.
געדענקט דעם אדרעס און שרייבט צו איערע קרובים און באקאנטע.

ג ר י י ט ז י ך
צ ו ם ג ר ו י ס ן
פ ר ע ס ע ב א ל
איינגעארדנט דורך דער רעדאקציע „אונדזער לעבן"
רייכע פראגראם! פרטים אין די אפישן!

ל א ג ע ר כ ר א נ י ק

חנוכת הבית ביי דער פועלי ציון (צ.ס.)־התאחדות, שלאכטענזעע

זונטיק דעם 17־טן דעצעמבער איז פארגעקומען דער הנוכת הבית צו דער עפנונג פונעם נייעם לאקאל ביי דער פוע"צ (צ. ס.)־התאחדות און די אנטהילונג פון נייע פארטיי פענער.

נאכן דערעפנען דעם פייערלעכן אוונט דורך ח' זשוכאוויצקי, ווו ער גיט א קורצן אריינפיר וועגן דער פארטיי־טעטיקייט, באגריסן די פארשטייער פון די ברידערלעכע ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין הארציקע ווערטער די בעלי שמחות פונעם אוונט. — פון פ. צ. (שמאל) באגריסט ח' קאפפע, פון שמ"הצ — ח' יהודה, פון מזרחי ת"וע — ה' הערין. פון די אלגעמיינע ציונים — ח' קאסאווסקי, פון „נוחם" — ח' ד… פון מאריענדארפער פארטיי־קאמיטעט האט באגריסט דער ח' מיכאל, פון סוכנות — ד"ר ליבשטיין, און פון פוע"צ (צ. ס.)־התאחדות — ח' יאנעס.

ח' פיאטרקאווסקי האט געהאלטן א רעפעראט א"דט „פ. צ. (צ .ס.)־התאחדות אין קאמף פאר יידישער מדינה".

נאך די פייערלעכע רעדעס איז פארגעקומען אן ארטיסטישער טייל, ווו ס'זיינען ארויסגעטראטן די יוגנט־גרופן פון „נוחם". אויך איינעקע ארטיסטן פון טעאטער „בדרך" ווי י. קירשענבוים ס. שפערלינג און מ. אבעלמאן. דער לעצטער איז זייער געלונגען געווען אין זיין מאנאלאג פון שימעלע סאראקע.

נאך דער שליסונג פונעם אוונט מיט „תחזקנו" האט חברה יינגווארג זיך אוועקגעלאזט אין אן ענטוזיאסטישן הורא־טאנץ.

ספארט כראניק

פאר דער לעצטער צייט זיינען דורך די … ספארטקלוב … דורכגעפירט געווארן א גאנצע ריי ספארט־פארמעסטונגען.

א גרויסע אויפמערקזאמקייט האט ארויסגערופן דער פוטבאל־מאטש קאסעל־שלאכטענזעע, וועלכער האט זיך געענדיקט מיט 2 : 0 לטובת שלאכטענזעע.

אן ענלעכער פוטבאל־מאטש איז פארגעקומען צווישן דער מינכענער יידישער מאנשאפט און בערלין־שלאכטענזעע דער רעזולטאט 5 : 0 לטובת מינכן. אין דעם פוטבאל־מאטש צווישן די שלאכטענזעער פוטבאליסטן און דער ענגלישער מאנשאפט האבן די שלאכטענזעער געזיגט מיט 7 : 0:

לחברנו יצחק פיטרקובסקי — יושב ראש המפלגה, ליום חתונתו עם ב"ל גנית מאחלים כל טוב

מפלגת פועלי ציון (צ. ס.)־התאחדות
בברלין

לאירוסן של יושב ראש הפדרציה הציונית פיוטרקובסקי יצחק עם חברה גורביץ גניא אנו שולחים ברכת מזל־טוב, תזכו לבנות ביתכם בארץ ישראל החפשית

הפדרציה הציונית
בברלין

צו דער חתונה פון אונדזער פריינד ח' פיאטרקאווסקי יצחק מיט פרל. גורעוויטש געניא ווינטשט פיל גליק און א גליקלעכע צוקונפט אין ארץ ישראל

קולטור־אמט
בערלין - שלאכטענזעע

לחבר הועד המרכזי פיוטרקובסקי יצחק לבואו בברית הנשואין עם החירה גורביץ גניה ברכתינו החמות, תהא דרככם סוגה בשושנים בארצנו הסציאליסטית החפשית

הנהגת הגלילות של "השומר הצעיר"

יצחק און געניא!
נעמט צו אונדזערע הארציקע מזל טוב ווונטשן
צום טאג פון אייער חתונה
לאניע פארטנאי, שמחה און א. יאנעס

א הארציקן מזל טוב
ווינטש איך דעם ח' פיאטרקאווסקי
צו זיין חתונה מיט פרל. גורעוויטש
אורי קאפענשטאק

מיר זוכן קרובים.

ווער עס ווייסט עפעס וועגן די אונטן דערמאנטע פערזאנען, ווערט געבעטן מעלדן דער רעדאקציע „אונדזער לעבן".

Ackermann, Rodila. 1917. Berzin (Polen)
Axelras, Hannelore. Polen oder Deutschland
Berliner, geb. Baumgarten, Friederika
Bernstein, Louis. 1870. Selters/Westerwald (Deutschland)
Bernstein, Augusta
Borten, Philipp
Cahn, Albert. 1881. Neuwied/Rhein (Deutschland)
Cahn, Julius. 1885. Neuwied/Rhein (Deutschland)
Chmura, Rywa. 1916. Wielun (Polen)
Feldmann, Rita. 1936. Dresden (Deutschland)
Gutstein, Cyza. CSR.
Gutstein, Bertha. CSR.
Gutstein, …sel. CSR.
Gutstein, Albert. CSR.
Gutstein, Dezsö. CSR.
Gutstein, Nelly. CSR.
Gutstein, Kathen… CSR.
Kahn, geb. Cahn, Ida. 1890. Neuwied/Rhein (Deutschland)
Klajn (Klein), geb. Kantor Tauba, Theoph. 1877. Stowiszyn (Polen)
Klajn (Klein), Isaak. 1910. Lodz (Polen)
Klajn (Klein), Elisz. 1913. Lodz (Polen)
Klugman, geb. Reiter, Sury. Wolanka (Polen)
Krajeer, geb. Klein, Fabian, Fajwisz. 1902. Zloczow (Polen)
Krajeer, Israel. 1906. Lodz (Polen)
Kramer, Lydia. 1881. Köln/Rhein (Deutschland)
Kramer, Chalaska
Neumark, Michael
Payla-Walder, geb. Cahn, Paula. 1887. Neuwied/Rhein (Deutschland)
Robert, Marie. Frankreich
Voos, Karin. 1939. Köln (Deutschland)
Voos, Rhea. 1932. Köln (Deutschland)
Voos, Miriam. 1934. Köln (Deutschland)
Voos, Hilda. 1915. Köln (Deutschland)
Voos, Julius. 1912. Köln (Deutschland)
Walder, David. Rexingen/Neckar (Deutschland)
Wein, Cherid
Wolkowicz, Gedale. Lodz (Polen)
Wolkowicz, Laibish. Lodz (Polen)
Wolkowicz, Israel. Lodz (Polen)
Wolkowicz, Shei David. Lodz (Polen)
Bäcker, geb. Weinberg, Luise. 1896. Deutschland
Berliner, geb. Baumgarten, Friederika. 1897. Prerow (Tschechoslowakei)
Domp, Gerd. 1929. Berlin (Deutschland)
Bruckman, Kurt. 1904. Krefeld (Deutschland)
Bugajer, Jochwet
Edelstein, Zelda. 1915. Lodz (Polen)
Edelstein, Zypra. 1923. Lodz (Polen)
Edelstein, Moniek. 1925. Lodz (Polen)
Edelstein, Jakob. 1920. Lodz (Polen)
Finkelman, Leib. 1908. Dissna (Polen)
Fuksman, Henryk
Löwenstein, Paula. 1866. Deutschland
Löwenstein, Alfred. 1892. Deutschland
Löwenstein, Erna. 1893. Deutschland
Nathan, Amelia. 1878. Langerwehe (Deutschland)
Roth, Zoltan. 1925. Munkacevo (Tschechoslowakei)
Trepper, Szeren. 1897. Jugoslawien
Trepper, Erdös Emil. 1894. Ungarn
Trepper, Nandor. 1892. Ungarn
Spieler, Eisik. 1933. Kowno (Litauen)
Warsawska (Hercberg), geb. Szejnfeld, Dolly
Weinberg, Bruno. Deutschland
Wolnerman, Mejer. 1896. Bendzin (Polen)
Woloschinsky, Alexander. 1902. Riga (Lettland)

באסיע לאסקע וואוינט איצט אין אולם, זוכט:
1. ווינאקור פייגע (פעלא) מיידלשער נאמען גאלדפאר געבוירן 1919 אין ווארשע.
2. ווינאקור געצל (געניעק) געבוירן 1914 אין שומסק ביי קשעמעניעץ.
די אויבן דערמאנטע פערזאנען זיינען אין 1946 יאר ארויסגעפארן פון שטעטין אין ריכטונג פון דייטשלאנד.
ווער עס ווייסט, ביטע מעלדן אויף פאלגנדן אדרעס: באסיע לאסקע ד. פ. לאגער 677 אולם אם דאנאו.

Redakteur: A. Jones

(5040) Neisser-Druck, Berlin SO 36 2000 Januar 1948